חרש שנשא פרק ארבעה עשר יבמות קיד

מסורת הש"ס

דבר טלי וטליא • הגהב תיטוקות זכרים ונקבות: **ליטיילו תמם** • ישתקו שם שבת היתה: **סבא לי מפתח** • דרך רה"ר בשבת: **לכבות** • הדליקה: **בעושה על דעת אביו** • שהתינוק טופה באביו ורואה שטות לו בכך ואביו עומד עליו דהוה כאילו הוא מצוה לעשות אבל הגך מפתחות דרב יצחק לא הודיענן שנאבדו שם ולא הכירו בדעתו שטות לו: **עובד כוכבים אדעתא דנפשיה עביד** • אפילו בלא ידיעת ישראל העובד כוכבים מתכוין להנאתו שיודע שיטול שכר: **שאין מתוקנין** שאין מעושרין: **אין זקוק לו** • ליטול הימנו: **ותא"ל יוחנן** • לעיל בעושה על דעת אביו אבל להפרישו אינו מצווה היכא דתיתוק עביד אדעתא דנפשיה (ג): **ברומס עמאה** • והא הכא דאיסורא דאורייתא הוא כדאמר בהערל (לעיל עג:) בשעריך תאכלנו זה אתה אוכל בטומאת עצמו כדכתיב הטמא והטהור ולא לאחר למעוטי תרומה דאסורה בטומאת עצמה: **ואין מושמין** • לומר שהוא יונק שקץ כלומר דבר המשוקץ ונאסר: **ולא יאכילנו** • בידים דבריס האסורים חלב בהמה טמאה אסור בגדול מדאורייתא דנפקא לן מגמל גמל ב' פעמים בפ"ק דבכורות (ל' ו): **סכנה** • שאם לא ייענק ימות בלמא: **אומדנא** • אם יכול להמתין עד מוצאי שבת ויעשה בהיתר: תולב בידיו חייב משום מפרק דבר מגידולו והיונק הוי מפרק ע"י שיטוי והייט כלאחר יד: **שבת דאיסור סקילה** • יש במפרק בידיו גזרו רבנן ביונק ואע"ג דמלאכה הוא ואינה מלאכה מן התורה אבל י"ש דכי עביד בידים ליכא אלא איסור לאו לא גזור רבנן ביונק: **(לא תאכלום) לא תאכלום כי שקץ הם** • קרא יתירא הוא דהא כתיבי אזהרות הרבה בשרצים (ג): **לא תאכל דם** • קרא יתירא הוא דהא כתיבי אזהרות הרבה גבי דם: **אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת** • שהי אמירות הללו למה להזהיר גדולים על הקטנים אלא יטמאו:

[שבת קכח- [ניסין נה:]

שבת קכח.

שם

[תוספתא דמאי פ"ב]

[כתובות כד- וש"נ]

[עי' תוספות שבת קכח- ד"ה ש"מ]

גליון הש"ס

גמ' וצריכי דלא אשמעינן שקצים. עי' במכילתא דש"ל בקרא דגבי שבת וכנ"ל ובתוך לסוגיר גדולים של קטנים. ועי' בתשובת מעל מלא סי' ל':

אמר רבי יוחנן בדמאי הקילו: ה"מ למימר דאפילו לא הקילו בדמאי כיון דאיט אלא מדרבנן שאני כדקאמר לעיל אלא משום דהאי שיטיא משני בכמה דוכתי א"נ כיון שיש לחוש לספק עכל דהוי דאורייתא החמירו אי לאו טעמא דבדמאי הקילו:

אלא רבי יוחנן ספוקי מספקא ליה • והא דקאמר הש"ס בס"פ יולא דופן (נדה דף מו: ושם) אליבא דר' יוחנן דאמר מופלא סמוך לאיש דאורייתא וקטן האוכל נבלות אין ב"ד מצווין להפרישו על בריאתא דמותיב ליה התם הוה מצי למימר וליטעמיך והא ר' יוחנן ספוקי מספקא ליה הכא אלא דבלאו הכי שפיר קאמר התם ה"ל אלחנן:

וקסבר דהוי מפרק כלאחר יד • וא"ת ואפילו לא הוי כלאחר יד נמי דהא אין דישה אלא בגידולי קרקע כדאמר בפרק כלל גדול (שבת דף עט: ושם) גבי פולא חלזון וכ"ת אע"ג דחלזון לא חשיב גידולי קרקע בהמה חשיבא גידולי קרקע כדאמרי' בריש פ' בכל מערבין (עירובין ל' כז:) דממעטא דגים מדכתי' בקר ולאן מה הפרט מפורש גידולי קרקע כו' זה אין לומר דהי חשיב בהמה גידולי קרקע מ"מ כיון דגמרי' מסממנין בעינן ממש שיהא גדל מן הקרקע כמו סממנין לגבי גדולי קרקע ממש לא חשיב בהמה גדולי קרקע כדמוכח בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פט: ושם) דתניא דיש מה דיש מיוחד כו' יצא החולב והמגבן והמחבן שאינם גידולי קרקע ואין פועל אוכל בו אלמא גבי דבר הגדל ממש מן הארץ לא חשיבא בהמה גידולי קרקע וכן משמע בפ"ק דקידושין (דף יז:) גבי גורן ויקב וי"ל דאיצטריך טעמא דהכא דמפרק כלאחר יד הוא משום ר' יהודה דסבר יש דישה אלא בגידולי קרקע דמחייב בפולא חלזון נמי משום דש ור"ת מפרש דמפרק חייב משום ממתק שמחליק השור ומאכות מלאכות הוא וקשה לר"י מדאמר בפ' חבית (שבת דף קמד. ושם) חולב אדם עז לתוך הקדירה אכל לא לתוך הקערה ולפי' הקונטרס ניחא דטעמא משום דכשמולב לתוך הקדירה הוי משקה הבא לאוכל ואוכל הוא ואין זה בורר אבל לא לתוך הקערה דבורר משקה מאוכל ודומה לדש שבורר אוכל מתוך פסולת אבל לפירוש ר"ת בין כך ובין כך ליחייב משום ממתק:

שבת דאיסור סקילה גזור רבנן כו' • קשה לאמרי' בפרק אע"פ (כתובות ל' פ:) גונח יונק חלב בשבת קסבר מפרק כלאחר יד הוא ומשום צערא לא גזור רבנן והכא אסר ליה בשבת וליכא למימר דהתם במסוכן דאם כן אפילו מלאכה גמורה ואיט כלאחר יד שרי ואמר ר"ת דהתם מחמת חולי והכא מחמת רעב קרי שפיר לער כדאמר בפרק שליש דשבועות (ל' כו: ושם) נשבע על הכבר ומסתכן עליה מהו מסתכן ליפרי ליה מר אלא מצטער עליה מהו וקשה לר"י דאם כן מאי קאמר הכא אי דאיכא סכנה אפילו בשבת מותר והא אפילו בחולים בעלמא מותר כיון שאין בהן מלאכה גמורה ולרבי נראה דאין זו קושיא דהא אכתי לא פירש הש"ס דמפרק כלאחר יד הוא וקאמר דאפילו מלאכה גמורה מן התורה יש לו לדחות להיות מותר כיון דאיכא סכנה ור"י תירץ דהך דהכא פליגא וכן משמע התם (כתובות דף פ:) דאמר הלכה כר' מרינוס מכלל דאיכא דפליגי עליה ואיכא דמפרש דהכא בצער של בהמה אחירי שמתקשה לה רוב חלב בדדיה וקשה לר"י דלמה היו יונקים והלא היו יטלין לחלוב לתוך הקדירה ומיהו לפירוש ר"ת לא קשה דמסתמא כיון שהיו רעבים לא היה להם שום מאכל בקדירה:

משוס

עין משפט נר מצוה

ל א מיי' פי"ב מהל' שבת הלכה ז ופכ"ד שם הלכה יא ופי"ז מהל' מאכלות אסורות הל' כז ופ"ג מהל' אבל הל' יב סמג עשין רמג ולאוין קמח טוש"ע א"ח סי' שמג ושו"ע י"ד סימן שצג סעיף ג:

לא ב מיי' פכ"ד מהל' שבת הל' יא וע"ש במ"מ וכ"מ:

לב ג ד מיי' שם פי"ב הלכה ז סמג שם טוש"ע א"ח סימן שלד סעיף כה:

לג ה מיי' פי"ז מהל' מאכלות אסורות הל' כז טוש"ע א"ח סי' שמג:

לד ו ז מיי' פ"ג מהל' אבל הלכה יב טוש"ע י"ד סימן שצג סעיף ג והגה"ם:

הגהות הב"ח

(א) גמ' דלא ליספו לה בידים:(ב) רש"י ד"ה והא"ר יוחנן לעיל ומ"ה כשושה וכו' דנפשיה הס"ד ואח"כ מ"ש אין זקוק לו וכא הכא איסורא דאורייתא: (ג) ד"ה לא תאכלום וכו' בשרים קרי ביה לא תאכילום הס"ד:

תוספות חד מקמאי

מסקנא דשמעת' דבקס אוכל נבלות דבאס"ראא דרבנן פשיטא דאין ב"ד מצווין עליו להפרישו ובאיסורא דרבנן נמי פשיטא דאין אומרי' לתינוק עשה דבר זה • וכי פליג באיסורא דאוריית' ומסתברא דאין ב"ד מצווין עליו להפרישו דמעשה דרב יצחק בר ביסנא אירכסו ליה מפתחות בי מדרשא ברה"ר אתא לקמיה דרבי פדת אמר אויל דבר פלי ופליא ולישיילו התם דאי משכחי מייתו לה אלמא קסבר קטן אוכל נבלות אין ב"ד מצווין להפרישו ואקשי' עלת מהא דחנן קטן שבא לכבות אין שומעין לו משני ששביתתו עלינו • ופריק ר' יוחנן בקטן העושה ע"ד אביו אבל (קטן) נברי על דעתיה עביד:

[ועי' תוספות שבת עג: ד"ס מפרק ועי"ע תוס' כתובות ס. ד"ס מפרק]

דבר טלי וטליא וליטיילו התם דאי משכחי להו מייתי להו אלמא קסבר *קטן אוכל נבלות אין ב"ד מצווין להפרישו לימא מסייע ליה לא יאמר אדם לתינוק הבא לי מפתח הבא לי חותם אלא מניחו תולש מניחו זורק אמר אביי [ב]תולש בעציץ שאינו נקוב זורק בכרמלית דרבנן: ת"ש *[ג]עובד כוכבים שבא לכבות אין אומרים לו כבה ואל תכבה מפני שאין שביתתו עליהם קטן הבא לכבות אומרים לו אל תכבה ששביתתו עליהם *א"ר יוחנן [ד]בעושה על דעת אביו דכוותיה גבי עובד כוכבים דעושה על דעת ישראל מי שרי עובד כוכבים אדעתא דנפשיה עביד ת"ש *בן חבר שרגיל לילך אצל אבי אמו עם הארץ אין חוששין שמא יאכילנו דברים שאינם מתוקנים מצא בידו פירות אין זקוק לו אמר רבי יוחנן *בדמאי הקילו אלא טעמא דדמאי הא ודאי בעא לעשורי והאמר ר' יוחנן בעושה על דעת אביו אלא רבי יוחנן ספוקי מספקא ליה קאי הכא מדרחי קאי הכא מדרחי ת"ש בן חבר כהן שרגיל לילך אצל אבי אמו כהן עם הארץ אין חוששין שמא יאכילנו תרומה טמאה מצא בידו פירות אין זקוק לו בתרומה דרבנן תא שמע *יונק תינוק והולך מעובדת כוכבים ומבהמה טמאה ואין חוששין ביונק שקץ ולא יאכילנו נבלות וטרפות שקצים ורמשים ומבולן יונק מהם ואפילו בשבת ובגדול אסור אבא שאול אומר נוהגין היינו שיונקים מבהמה טהורה ביום טוב קתני מידא אין חוששין ביונק שקץ התם משום סכנה אי הכי גדול נמי גדול בעי אומדנא קטן נמי ליבעי אומדנא אמר רב הונא בריה דרב יהושע סתם תינוק מסוכן אצל חלב: אבא שאול אומר נוהגין היינו שיונקים מבהמה טהורה ביום טוב: היכי דמי אי דאיכא סכנה אפילו בשבת נמי ואי דליכא סכנה אפילו ביום טוב אסור לא צריכא דאיכא צערא וקסבר מפרק כלאחר יד הוא שבת דאיסור סקילה גזרו רבנן יו"ט דאיסור לאו לא גזרו ביה רבנן ת"ש °לא תאכלום כי שקץ הם לא תאכילום להזהיר הגדולים על הקטנים מאי לאו דאמר להו לא תאכלו לא [ה]דלא ליספו (ה) ליה בידים תא שמע °כל נפש מכם לא תאכל דם להזהיר הגדולים על הקטנים מאי לאו דאמרי להו לא תאכלו לא דלא ליספו להו בידים ת"ש °אמור ואמרת 'להזהיר גדולים על הקטנים מאי לאו דאמר להו לא תיטמו לא' דלא ליטמו להו בידים °וצריכי דאי אשמעינן שקצים משום